

SOCIOLOGIA DE L'EDUCACIÓ
Curs 1999-2000
Professora: Cristina Brullet

OBJECTIUS DEL CURS

- Desenvolupar la capacitat crítica en l'anàlisi de la realitat social i escolar
- Conèixer la perspectiva sociològica aplicada a l'estudi del sistema d'ensenyança i dels processos educatius
- Establir nexes amb d'altres perspectives d'anàlisi del fet educatiu, especialment la psicologia i la pedagogia
- Motivar i proporcionar elements per a la recerca d'alternatives innovadores progressistes en l'educació escolar

CONTINGUTS BÀSICS

L'eix central de la sociologia de l'educació és la relació entre l'estructura social, el sistema educatiu, i l'acció pedagògica. Aquesta relació justifica que el temari del curs compregui quatre blocs bàsics de continguts:

- (I) el procés de socialització
- (II) les funcions econòmiques i socials del sistema educatiu i la relació escola-treball
- (III) l'estudi del efectes de l'escola en relació a les desigualtats socials
- (IV) l'anàlisi sociològica de l'acció pedagògica en el marc de la interacció escolar

METODOLOGIA

- Exposicions a classe per part de la professora
- Lectures i exercicis sobre els temes del programa
- Treballs de petit grup: anàlisi i discussió de textos o de situacions educatives
- Seguiment dels mitjans de comunicació en relació als temes d'educació
- Debats a classe

TREBALLS OBLIGATORIS I TERMINIS D'ENTREGA

- (1) Cada alumna/e, de manera individual, realitzarà un treball entorn del text següent:
ABAD MARQUEZ, L.V. (1993) "Individuo y sociedad: la construcción de la identidad personal" a: M.A.García de León i altres (eds) Sociología de la educación. Barcelona: Barcanova, pp.23-43.
A classe es donaran les indicacions pertinents.
Termini d'entrega:
- (2) En grups de 3 alumnes es realitzarà un resum i un mapa conceptual (o varis) del text següent:
CARABAÑA J. (1993) "Sistema de enseñanza y clases sociales" (del subapartat 9.2. en endavant), a: M.A. García de León i altres (eds) Sociología de la educación. Barcelona: Barcanova, pp. 224-251
Termini d'entrega:

TEMARI

1. Sociologia i imaginació sociològica
2. L'anàlisi sociològica del procés de socialització: conceptes bàsics
 - 2.1. Herència biològica i cultura. El paper del medi social. Raça/Etnia. Sexe/Gènere.
 - 2.2. L'individu dins la societat: control social, estratificació social i procés d'institucionalització
 - 2.3. La societat dins l'individu: procés de socialització i teoria del rol
3. Socialització primària: família i comunitat pròxima
 - 3.1. Transformacions de les formes i relacions familiars
 - 3.1.1. De la família patriarcal a la postpatriarcal
 - 3.1.2. Canvis demogràfico-familiars a les actuals societats occidentals
 - 3.2. Estils de socialització familiar avui
 - 3.3. Relacions família-escola
4. Socialització secundària: escola i treball
 - 4.1. Transformacions de les formes i relacions de treball
 - 4.1.1. Societats preindustrials
 - 4.1.2. Societats industrialitzades
 - 4.1.3. Societats de la informació i el coneixement
 - 4.2. Procés d'industrialització i expansió de l'escolarització
5. L'escola de masses
 - 5.1. Estat del benestar i escola de masses. El cas d'Espanya i Catalunya.
 - 5.2. Les teories sociològiques sobre les relacions entre sistema educatiu i sistema productiu:
(a) teoria del capital humà; (b) teoria de la correspondència; (c) teoria de l'autonomia relativa; (d) teoria del credencialisme
 - 5.3. Funcions socials de l'escola de masses: síntesi
 - 5.4. La transició dels joves de l'escola a la vida adulta
6. L'escola i la construcció de l'èxit i el fracàs escolar i social
 - 6.1. Estratificació i mobilitat social. El paper de l'educació escolar
 - 6.2. L'anàlisi de l'èxit i del fracàs escolar
 - 6.3. Les Reformes educatives entre les lògiques econòmiques i les lògiques democràtiques
 - 6.4. Posicions ètico-polítiques davant les desigualtats escolars
7. Sociologia del centre escolar i l'aula
 - 7.1. Models d'organització escolar i interacció social a l'aula
 - 7.2. Currículum manifest i currículum ocult
 - 7.3. Classe, Gènere i Etnia a l'escola
 - 7.4. Orientacions sobre la recerca a l'aula i a l'escola

AVALUACIÓ

S'avaluaran tots els treballs i la participació a classe
A final del quadrimestre es farà una prova individual escrita dels continguts del programa

TUTORIES

Professora CRISTINA BRULLET
Despatx G6-150
Horari:
Tel. 581.31.95

BIBLIOGRAFIA

- BERGER P. (1992) Invitació a la sociologia. Barcelona: Herder
(en castellà: Introducción a la sociología. México: Limusa, 1987)
- CARBONELL J. (1994) L'Escola: entre la utopia i la realitat. Deu lliçons de sociologia de l'educació. Vic: EUMO
- CARDUS S. i altres (1999) La mirada del sociòleg. Barcelona: UOC
- CIREM (1994) Exit i fracàs escolar a Catalunya. Barcelona: Fundació Bofill
- DELVAL, J. (1990) Los fines de la educación. Madrid: Siglo XXI
- FERNANDEZ ENGUIA, M. (1997) La escuela a examen. Un análisis sociológico para educadores y otras personas interesadas. Madrid: Pirámide, 1996
- GARCÍA DE LEÓN i altres (eds) Sociología de la educación. Barcelona: Barcanova
- GIL F. (1994) Teoría sociológica de la educación. Salamanca: Amarú
- GUERRERO A. (1996) Manual de sociología de la educación. Madrid: Síntesis
- JEREZ R. (1990) Sociología de la educación (cap. V) Madrid: Consejo de Universidades
- ORTEGA F. i altres (coord) (1989) Manual de sociología de la educación. Madrid: Visor
- ROTGER, J M., (Coord) Sociología de l'Educació. Vic-Barcelona: EUMO, 1990.
- SUBIRATS M; BRULLET C. (1988) Rosa y Azul: la construcción de los géneros en la escuela mixta. Madrid: Instituto de la Mujer
- TORRES J. (1991) El curriculum oculto. Madrid: Morata

Revistes:

Cuadernos de Pedagogía
Educación y sociedad
Perspectiva Escolar
Infància
Guix

NOTA: A l'inici de curs s'entregarà el programa amb les lectures obligatòries i recomanades per a cada tema. Els llibres bàsics i imprescindibles són els de Carbonell i Cardús (s'aconsella comprar-los per la biblioteca personal)